

Stanowisko Związku Miast Polskich
w sprawie
projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych
(druk sejmowy nr 51)

Zarząd Związku Miast Polskich, popierając ideę przyświecającą Prezydentowi RP w przygotowaniu projektu ustawy, zwraca jednocześnie uwagę na fakt niezgodności projektu z art. 50 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, który stanowi, że „Projekt ustawy skutkującej zmianą poziomu dochodów lub wydatków jednostek samorządu terytorialnego wymaga określenia wysokości skutków tych zmian, wskazania źródeł ich sfinansowania oraz zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.”

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 października 2015 r. (sygn. akt K 21/14) wskazuje, że obecnie ustalona dla podatnika kwota wolna od podatku jest ponad dwukrotnie niższa od minimum egzystencji, co jest niezgodne z ustawą zasadniczą. Zatem jej podniesienie jest obecnie niezbędne i musi nastąpić już w roku 2016. W uzasadnieniu wyroku Trybunał wskazuje socjalny charakter kwoty wolnej od podatku, zwłaszcza dla osób o niskich dochodach i ich rodzin. Prezydent RP podkreśla, że nowelizacja realizuje jedną z podstawowych zasad sprawiedliwości społecznej.

Projekt ustawy nie zawiera jednak oceny skutków regulacji, zgodnych z obowiązującymi standardami, w tym zwłaszcza **nie wskazuje źródeł sfinansowania proponowanych zmian dla jednostek samorządu terytorialnego**. Ponieważ projektowi nie towarzyszy propozycja zmniejszenia zakresu zadań samorządów, określenie źródeł sfinansowania tych skutków jest konieczne. W uzasadnieniu ustawy czytamy, że „skutek zmniejszenia wpływów w wyniku zwiększenia kwoty wolnej od podatku będzie wynosił 15,58 mld zł, w tym dla dochodów budżetu państwa 8,72 mld zł.” Projekt nie odnosi się w ogóle do finansów JST, choć z przytoczonego zdania można wyliczyć, że zmniejszenie dochodów JST w wyniku jej przyjęcia wyniesie **6,86 mld zł** (wg danych dla roku 2013). Będzie ono skutkowało znaczącym obniżeniem nadwyżki operacyjnej JST, co z kolei doprowadzi do zatrzymania programów inwestycyjnych, (w tym braku możliwości realizacji projektów dofinansowanych z UE) a w wielu przypadkach wręcz do utraty płynności finansowej. Wskazanie spodziewanego wzrostu popytu konsumpcyjnego jako źródła sfinansowania części ubytku dotyczy tylko budżetu państwa, ponieważ w jego wyniku wzrosną przede wszystkim **wpływy budżetu państwa z podatku VAT i akcyzy**, zatem te części dochodów sektora finansów publicznych, w podziale których **samorządy nie uczestniczą**.

Związek Miast Polskich, wskazując, że Sejm RP powrócił właśnie po trzech latach do obywatelskiego projektu ustawy, której celem było zniwelowanie negatywnych dla JST skutków poprzednich zmian w systemie PIT (druk 24), oczekuje, że tym razem przed uchwaleniem przez Wysoką Izbę kolejnej zmiany nastąpi rzetelne oszacowanie jej skutków dla gmin, powiatów i województw i stosowne zmiany w zasilaniu budżetów JST. Najbardziej sprawiedliwym sposobem rekompensaty byłby wzrost udziału samorządów we wpływach z PIT, ponieważ faktyczna rekompensata następowałaby dokładnie tam, gdzie wystąpił ubytek.

Oczywiście możliwe do przyjęcia są także inne formy rekompensaty: zmniejszenie części obciążeń finansów JST albo zakresu ich zadań, jednak nie zostały one zaproponowane.

Komisja Wspólna Rządu i ST nie mogła odnieść się do przedstawionego projektu, ponieważ po zmianie rządu jej prace nie zostały jeszcze wznowione (brak przedstawicieli rządu...).

Gliwice, 11 grudnia 2015 r.

Zygmunt Frankiewicz
PREZES ZWIĄZKU